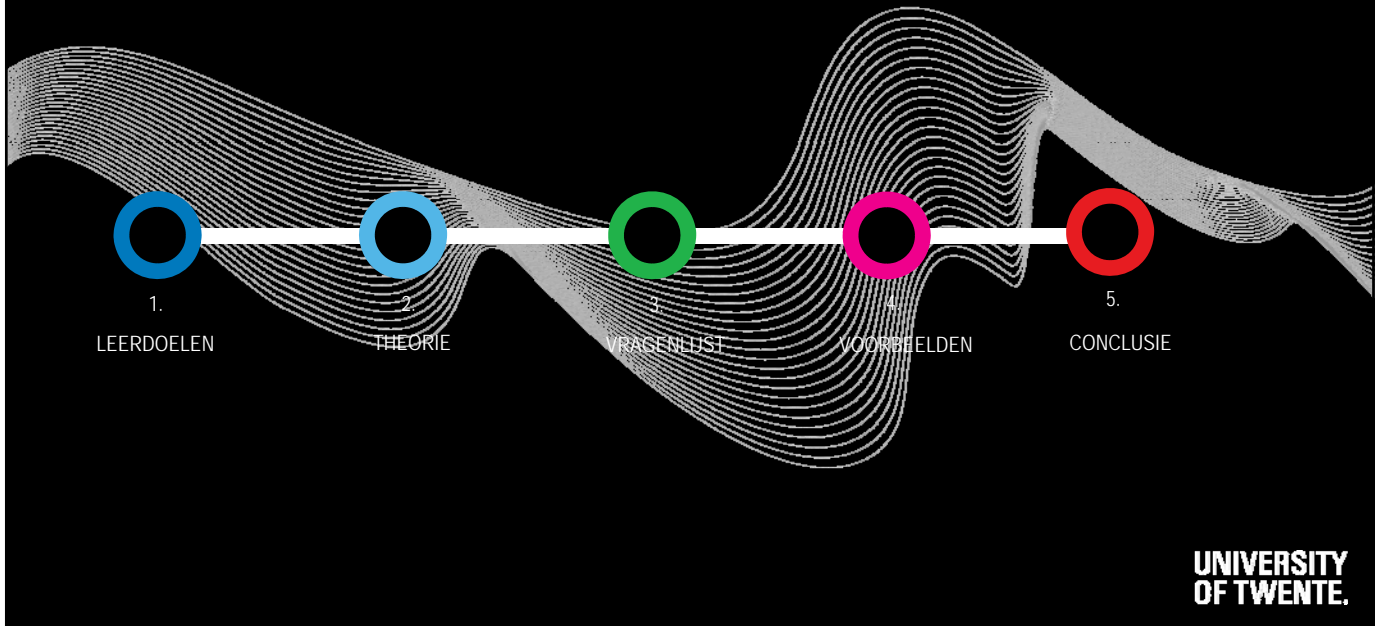

IN DEZE WORKSHOP:

1. LEERDOELEN

- Deelnemers kennen aan het eind van de workshop 5 strategieën van Assessment for Learning.
- Deelnemers kunnen aan het eind van de workshop bepalen in hoeverre ze formatief toetsen in de klas toepassen.
- Deelnemers kunnen aan het eind van de workshop voorbeelden noemen van hoe formatief toetsen kan worden toegepast in de klas.

VOORKENNIS

- Waar denkt u aan bij de term formatief toetsen?
- Ga naar www.menti.com
- Gebruik de code 36 78 06
- Vul de eerste drie woorden in waar u aan denkt

UNIVERSITY
OF TWENTE.

2. THEORIE

Formatief toetsen: gebruik van assessments om het leren van leerlingen te sturen (Black & William, 2009)

Assessment for Learning: proces van continu zoeken naar informatie afkomstig uit assessments, door student en docent, hierop reflecteren en reageren zodat er continu wordt geleerd (ARG, 2002; Klenowski, 2009)

Assessments: informatie over leren van studenten, zoals observaties, toetsen, gesprekken met studenten, huiswerk, presentaties etc.

UNIVERSITY
OF TWENTE.

2. THEORIE

	Waar werkt de leerling naartoe?	Waar is de leerling nu?	Hoe komt de leerling naar de gewenste situatie?
Leraar	Verhelderen van leerdoelen en delen van criteria voor succes	Realiseren van effectieve discussies, taken en activiteiten die bewijs leveren voor leren	Feedback geven gericht op verder leren
Mede-leerling	Begrijpen en delen van leerdoelen en criteria voor succes	Activeren van leerlingen als belangrijke informatiebronnen voor elkaar	
Leerling	Begrijpen van leerdoelen en criteria voor succes	Activeren van leerlingen in het stimuleren van eigenaarschap over het eigen leren	

UNIVERSITY
OF TWENTE.

2. THEORIE

	Waar werkt de leerling naartoe?	Waar is de leerling nu?	Hoe komt de leerling naar de gewenste situatie?
Leraar	Bewijs verzamelen over het leren van leerlingen en op basis hiervan de dagelijkse lespraktijk aanpassen om tegemoet te komen aan hun behoeften		
Mede-leerling			
Leerling			

UNIVERSITY
OF TWENTE.

2. THEORIE

(1) Leerdoelen en succescriteria

"Starting with the end in mind" (Covey, 1989)

Leerdoelen: wat we willen dat leerlingen leren

- Veel zonder context, want transfer belangrijk
- Starten met leerdoelen begin les/lessenserie

Succescriteria: De criteria die we gebruiken om te beoordelen of leeractiviteiten waar leerlingen aan deelnamen succesvol waren

UNIVERSITY
OF TWENTE.

2. THEORIE

(2) Informatie verzamelen over leren

Informatie verzamelen over wat een leerling weet

Het feit dat je er les over hebt gegeven wil nog niet zeggen dat de leerling het geleerd heeft

Verschillende vormen van informatie: discussies in de klas, vragen stellen, toetsen, mondeling, observaties, huiswerk etc.

UNIVERSITY
OF TWENTE.

2. THEORIE

(3) Feedback

- Feedback op de taak: over hoe goed een taak of opdracht is uitgevoerd, juiste en onjuiste antwoorden, meer of andere informatie nodig, iets nog een keer uitleggen
- Feedback op proces: gericht op de strategieën die een student nodig heeft voor het uitvoeren van een taak
- Feedback op zelfregulatie: de manier waarop studenten hun leren monitoren, sturen en reguleren
- Feedback op zelf: waardering die de aandacht wegneemt van de taak en vooral gericht is op de student zelf "goed gedaan meid"

UNIVERSITY
OF TWENTE.

2. THEORIE

(4) Peer assessment

Leerlingen kunnen van elkaar leren

- Peer feedback: elkaars werk van feedback voorzien: niet om te beoordelen, maar om te verbeteren
- Coöperatief, collaboratief leren: individuele verantwoordelijkheid essentieel
 - Iedere student moet zijn/haar best doen, anders slaagt de groep niet
 - Het moet duidelijk zijn wat iedere student heeft bijgedragen
- Dit zijn vaardigheden waarin studenten getraind moeten worden, wat zijn leerdoelen, hoe geef je feedback, hoe stel je vragen etc.

UNIVERSITY
OF TWENTE.

2. THEORIE

(5) Self-assessment

Leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen leren

Belangrijke factoren:

- Leeractiviteiten koppelen aan persoonlijke doelen (leerdoelen en succes criteria)
- Het verbinden van het doen van moeite aan succes (feedback)
- Studenten hun eigen werk laten plannen (metacognitie)

UNIVERSITY
OF TWENTE.

3. VRAGENLIJST

- Maak de vragenlijst (mocht u niet lesgeven probeer het dan in te vullen voor een les of lessen die u wel eens gezien of gegeven heeft)
- Deel op www.menti.com welke strategie u het minst toepast in de klas (log in met 27 47 99)

UNIVERSITY
OF TWENTE.

4. VOORBEELDEN

(1) Leerdoelen en succescriteria

In groepen van drie/vier

- Bedenk hoe je in de les meer/beter aandacht kunt besteden aan leerdoelen en succescriteria
- Goed voorbeeld: Deel deze op www.menti.com (code: 31 34 44)

Een voorbeeld:

<https://www.youtube.com/watch?v=8diVTAyHxpk>

UNIVERSITY
OF TWENTE.

4. VOORBEELDEN

(2) Informatie verzamelen over leren

In groepen van drie/vier

- Bedenk hoe je in de les meer/beter informatie kunt verzamelen over het leren van leerlingen
- Goed voorbeeld: Deel deze op www.menti.com (code: 31 34 44)

Een voorbeeld:

<https://www.youtube.com/watch?v=PtZ1pmY0VzI>

UNIVERSITY
OF TWENTE.

4. VOORBEEDEN

(3) Feedback

In groepen van drie/vier

- Bedenk hoe je in de les meer/beter kan omgaan met feedback
- Goed voorbeeld: Deel deze op www.menti.com (code: 31 34 44)

Een voorbeeld:
SLO filmpje 3.10

UNIVERSITY
OF TWENTE.

4. VOORBEEDEN

(4) Peer assessment en (5) self-assessment

In groepen van drie/vier

- Bedenk hoe je in de les peer en self-assessment kunt toepassen
- Goed voorbeeld: Deel deze op www.menti.com (code: 31 34 44)

Twee voorbeelden:

https://www.youtube.com/watch?v=UG5iK7TMRuU&list=PLmFr8dtDpc_1lojIBndzkJZZUOIAnfLk&index=4

[Filmpje 3.11 SLO](#)

UNIVERSITY
OF TWENTE.

5. CONCLUSIE

- Aantal strategieën gezien voor Assessment for Learning
Vijf strategieën werken alleen in samenhang!
- Belangrijk dat er aandacht is voor rol van docent en leerling
- Continue cycli van informatie verzamelen over het leren van leerlingen en het onderwijs hierop aanpassen
- Dit kan leiden tot beter onderwijs, leren en betere leerprestaties (Black & William, 1998; Van der Kleij et al., 2015)

UNIVERSITY
OF TWENTE.

DANK VOOR UW AANDACHT

Zijn er vragen, opmerkingen en/of feedback?

Deze presentatie is grotendeels gebaseerd op:

- Kippers, W. B., Schildkamp, K., & Poortman, C. L. (2016, April). The use of formative assessment by teachers in secondary education in the Netherlands. Artikel gepresenteerd op de AERA conferentie, 10 april, Washington D.C., USA.
- Schildkamp, K., Van der Kleij, F.M., Heitink, M.C., Hoogland, I.L., Kippers, W.B., Dijkstra, A., & Veldkamp, B. (2014). *Voorwaarden voor effectieve formatieve toetsing, een praktische review*. Review Studie uitgevoerd in opdracht van en gesubsidieerd door NRO
- Van der Kleij, F. M., Vermeulen, J. A., Schildkamp, K., & Eggen, T. J. H. M. (2015). Integrating data-based decision making, assessment for learning and diagnostic testing in formative assessment. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 22, 324–343.
- William, D., & Leahy, S. (2015). *Embedding formative assessment. Practical techniques for k-12 classrooms*. West Palm Beach: Learning Sciences International.
- Wolterinck, C.L., Kippers, W.B., Schildkamp, K., & Poortman, C.L. (2016, April). Factors influencing the use of formative assessment in the classroom. Artikel gepresenteerd op de AERA conferentie, 9 april, Washington D.C., USA.

